

JOSEP M. SÁEZ CORREDERA I EL CERE

JOSEP M. SÁEZ PUJOL
Membre de la Junta Directiva del CERE

Sempre és difícil tractar amb objectivitat la figura d'un pare. Però la realitat em permetrà fer-ho, ja que tan sols vaig poder compartir amb ell els cinc primers anys de la meua vida.

Josep Maria Sáez Corredera va nèixer el 1937 a Miranda de Ebro, província de Burgos. El seu pare fou destinat a Castelló, ja que treballava de ferroviari, on s'hi van traslladar amb tota la família. Quan el meu pare va complir onze anys, el seu pare va morir per una llarga malaltia, i va ser llavors quan va entrar a estudiar al Seminari de Tortosa, on uns anys més tard seria ordenat sacerdot.

La primera destinació, entorn de l'any 61, va ser Flix. En ple franquisme, hi va crear, entre altres flixancos, la Peña Los Audaces, un espai de trobada juvenil que va esdevenir, salvant les distàncies, com una espècie d'Escoltes Catalans.

El 1966, el van destinar a la parròquia de Miravet, on va canviar les pràctiques del catolicisme franquista i va generar, per tant, en la mesura del possible, alguns espais de llibertat. És durant aquests anys que, amb implicació també d'un grup de gent de la Ribera d'Ebre, es comencen a realitzar colònies d'estiu a les Cases d'Alcanar per a xiquets i xiquetes de la comarca.

A més de sacerdot, va fer de professor de BUP i COU al col·legi Sant Pau de Falset, ja que prèviament havia cursat també estudis de sociologia i d'administratiu. A més, va col·laborar amb Ràdio Móra d'Ebre portant l'edició de *Pobles Solidaris*, el primer noticiari de la Ribera d'Ebre, Terra Alta i Priorat i en català.

Comptat i debatut, la fornada de capellans ordenats a la generació del meu pare, i entre aquests Joan Rebull, Joan Massip o Antonio Jurado, van ser els mecenes d'aquesta obertura religiosa i social a la Ribera d'Ebre. I aquests mateixos capellans obrers es van veure forçats a oposar-se a alguns projectes com els assuts o embassaments que volien cobrir la cubeta de Móra, durant la primera meitat dels 70. La pressió dels capellans i dels poders fàctics, terratinents i alcaldes de la zona, van forçar la retirada d'aquests projectes.

Ja durant la darrera meitat dels 70, els fets que commocionaven el país no van restar aliens a aquesta generació de capellans obrers, que utilitzaven els seus sermons per obrir mentalitats, i les esglésies i campanars com a espais de reunió que van esdevenir el pilar fonamental per a la revolució democràtica a la comarca. És aquí, en aquests espais de trobada de la generació perduda, on s'adoba la generació del líders socials i culturals del primer període democràtic.

Arribats a aquesta època, francament hauríem de dedicar un capítol sencer de referències a les obres de Xavier Garcia i Joan Rebull, sobre el moviment antinuclear a la Ribera d'Ebre, i per extensió també al Baix Ebre. Durant aquesta dècada, la dels 70, quatre projectes de centrals nuclears cauen a les nostres comarques. I la societat civil encapçalada per aquests líders obrers, els capellans, s'enfronten a les multinacionals juntament amb Joan Carranza, Jordi Just, Carmel Biarnés, Dolors Cabré, Josep M. Pros, etc.

Literàriament, tot i ser castellanoparlant d'origen, no tindrà dificultats per assumir la nova llengua d'acollida. Possiblement coneguda en els seus anys a Castelló i al Seminari de Tortosa, de ben segur que la cultivarà entre Flix i Miravet. Tot plegat, li permetrà al 1978 de ser premiat als primers Jocs Florals de Torroja del Priorat, amb un recull de poemes titulat *Priorat*. Al 1985, veurà publicat *Sonets a la Ribera d'Ebre*, després de ser premiat al concurs literari de Ginestar, sota el pseudònim de Josep M. Mirandés. *Sonets a la Ribera d'Ebre* és recull de 15 poesies, una a cada poble més una a la Ribera d'Ebre, que porta com a subtítol *Concert poètic en preludi i catorze cants*. Us poso el cant XII dedicat a Miravet.

CANT XII. A MIRAVET

*A redós del Castell, que com guardià i senyera,
sarraïns i templers gosaren enlairar,
tes cases besen l'Ebre, volent-lo abraonar,
perquè no mori al mar ni deixi la ribera.
Amb Riu i Castell forges ta eterna primavera
de passat que s'esberla, de futur a esbrinar
que del Castell et brolla ta història fent-te llar
d'una gent que el riu torna pagesa i terrissera.
Com vell llagut sesteges, pel temps que eres rodair
que els teus vells bé que ne saben, de carros i llaguts,
de pits fogats pel sol i fronts colpits per l'aire.
Ara ets un poble jove —foc de joglar cantaire—,
que al camp trenes cançons fent garbell de virtuts,
per modelar els teus cors, com fang de terrissaire.*

Retrat de Josep M. Sáez

*Josep M. Sáez
durant la seua intervenció
al III Premi d'Assaig Artur
Bladé i Desumvila el 1987
(foto: arxiu del CERE)*

Ja és precisament entrada la dècada dels 80, quan abandonarà els hàbits sacerdotals, tot i les pressions per part del bisbat per tal que no ho fes, i per tant, rebrà l'excomunió per a ell i per a la meua mare per casar-se, dos anys més tard i obligats a fer-ho pel civil.

Així mateix, el 1984, l'any que jo vaig nèixer, va rebre el Premi de Narrativa Ribera d'Ebre, que se celebra a Vinebre, amb l'obra *Per aquella gent, per aquell riu... Conte per una tarda de Ribera*. Al pròleg del llibre, editat com a fruit del premi, explica com "un esperit rodair" com ell, pot arribar a una terra nova, fer estol d'amics i estimar-la.

Per aquesta època també, juntament amb els pares de la revolució cultural de la Ribera d'Ebre, i sota el mestratge de Carmel Biarnés, Dolors Cabré, Artur Bladé, naixia el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre. En aquest apartat hem de fer un esment de consideració per tots aquests homes i dones que van ajudar al naixement del CERE: Josep M. Pros, Pere Muñoz, Xavier Vega, Laura Rofes, Magda Clua, Joan Llargués, Carme Correcher, Josep Cid, Joan Perelló, Jordi Ferrús, Josep Brull, Carles Vega, Ramon Sabaté, Mariano Hierro, Josep M. Manero i, entre aquests, com un més, *mun* pare en va ser el primer president. A més, va publicar uns quants articles a la *Miscel·lània* del CERE, especialment sobre la terrissa miravetana.

Va ser, també, regidor de cultura i turisme dels primers ajuntaments democràtics a Miravet, des d'on va impulsar diverses iniciatives turístiques, entre les quals destaca la primera oficina de turisme de la població. I va exercir de conseller comarcal durant l'aparició dels Consells Comarcals a la Ribera d'Ebre. A més, anteriorment havia estat representant a la taula intercomarcal de l'Ebre, prèvia a la constitució de l'autonomia de Catalunya.

Pòstumament, al 1991 va rebre el Premi d'Assaig Artur Bladé i Desumvila, per l'obra *La terrissa miravetana*, un estudi sobre les famílies de terrissaires, els cànters i la terrissa, i la història d'aquest llegat d'artesanía i tradició, que encara perdura a la població en els nostres dies.

El 1986 i el 1988 van nèixer les seues dos filles, la Montserrat i la Maria Lluïsa, respectivament. I quan la més petita encara no havia fet un any, el pare traspassava per un càncer. Ens va deixar un important llegat d'exemple, de saber fer, d'honradesa i de justícia. Un home auster, senzill i honest.

No puc acabar, però, sense fer un clam d'agraïment a la meua mare, que a més de fer-nos grans, ha sabut fer el que el meu pare li va demanar abans de deixar-nos, i a més ens ha ensenyat a estimar Miravet i la Ribera d'Ebre, tal i com el meu pare li havia ensenyat a ella.

BIBLIOGRAFIA EDITADA PEL CERE

(vegeu Anguera i Casadó, 2008, i Pérez et al., 2008, en aquest volum)

SÁEZ, J.M. (1985a): "Presentació" *Miscel·lània* 2: 5-6.

SÁEZ, J.M. (1985b): "Els canterers de Miravet, últim baluard terrissaire de la Ribera d'Ebre (1). Breu recensió històrica" *Miscel·lània* 2: 48-55.

SÁEZ, J.M. (1986): "Els canterers de Miravet, últim baluard terrissaire de la Ribera d'Ebre (2)" *Miscel·lània* 4: 51-65.

SÁEZ CORREDERA, J.M. (1992): *La terrissa miravetana* (V Premi d'Assaig Artur Bladé i Desumvila, 1991).